

#WatWaterschappenWillen – Kernverhaal formatie 2024

De waterschappen werken al eeuwen aan sterke dijken en schoon water. Dit doen wij momenteel door de grootste dijkversterkingsoperatie sinds de Deltawerken uit te voeren, door ons rioolwater steeds beter te zuiveren en door met peilbeheer overlast door regen of droogte zoveel mogelijk te beperken. Hiermee zijn de waterschappen een drijvende kracht achter een veilig en schoon Nederland. We halen in 2023 in totaal ongeveer 3,5 miljard euro aan belastingen op om onze taken goed te kunnen uitvoeren.

Ondergelopen kelders en hier en daar water over de kades: Nederland is afgelopen jaarwisseling zonder grote schade uit de hoogwatercrisis gekomen. En dit terwijl de situatie nijpend had kunnen zijn. Met het natste najaar ooit gemeten, ook veel regen in Duitsland en een noordoostenwind was dit een serieuze systeemtest voor onze dijken en waterbergingsgebieden. Dat het goed is gegaan, is te danken aan de verstandige keuzes die 20 à 25 jaar geleden zijn gemaakt. Er is ruimte aan de rivier gegeven, dijken zijn versterkt en waterbergingsgebieden ingericht. Om Nederland veilig te houden, moeten we blijven investeren in dit soort maatregelen en ruimte reserveren voor water. Op die manier zorgen we dat huidige en volgende generaties profijt hebben van de verstandige besluiten die we nu nemen. Daarom vragen wij een nieuw kabinet:

Neem de verstandige besluiten waar we nu en in de toekomst profijt van hebben:

1. Zorg ervoor dat nieuwe woningen en bedrijfsterreinen voorbereid zijn op extreem weer.

Wat is er aan de hand?

Het is duidelijk dat er in de steden een nijpend tekort is aan woningen. Er zal veel extra gebouwd moeten gaan worden om dit op te lossen. Hoe doen we dit slim en toekomstbestendig? Hoe zorgen we ervoor dat de gevolgen van extreem weer goed kunnen worden opgevangen en schade en overlast worden beperkt? Ook in gebieden waar wateroverlast een nieuw verschijnsel is? Het vorige kabinet zette in het regeerakkoord dat water en bodem sturend moesten worden voor ruimtelijke plannen. Dit is een fantastische eerste stap. Alleen blijkt het in de praktijk nog op veel uitvoeringsproblemen te stuiten.

Wat is er nodig?

Vanaf nu moeten we in Nederland slim gaan bouwen. Dat betekent nieuwbouwlocaties kiezen waar ruimte is of wordt gereserveerd voor water, en niet bouwen op plekken die daarvoor ongeschikt zijn (zoals uiterwaarden, slappe bodem en beekdalen). Daarnaast moet het afwegen van het waterbelang minder vrijblijvend worden. Dat kan bijvoorbeeld door toekomstbestendige bouwvoorschriften op te nemen in het Bouwbesluit. Zo zorgen we ervoor dat huishoudens straks niet met grote schade door extreem weer worden opgezaald.

2. Reserveer nu extra ruimte en geld voor dijkversterkingen om Nederland veilig te houden!

Wat is er aan de hand?

Zelf investeren de waterschappen 1 miljard euro in dijken en 515 miljoen euro in het watersysteem om te kunnen zorgen voor voldoende water. We betalen de helft van de versterkingen van onze primaire dijken zelf, voor de andere helft springt het Rijk bij. Veilig wonen en werken is in onze laaggelegen delta niet langer een vanzelfsprekendheid als we niet op tijd investeren in de dijkversterkingen van de toekomst. Daarom zijn er snel afspraken nodig over de financiering van de dijken na 2028.

Wat hebben we nodig?

Zeespiegelstijging en extreem weer vragen om een langetermijnperspectief en het reserveren van voldoende budget. Er zijn nu namelijk geen financiële afspraken over de waterveiligheid na 2028. Die afspraken zijn wel nodig. We pleiten er daarom voor om het Deltafonds op tijd te vergroten. Verder zal in alle ruimtelijke plannen voor de toekomst ruimte moeten worden gereserveerd voor dijkversterkingen en voor het opvangen van water. Dijken zullen in de toekomst hoger en breder moeten worden. Dat gaat veel ruimte en geld kosten.

3. Maak gebruik van eenvoudige waterbeheermaatregelen om snel natuurherstel te realiseren en toekomstperspectief te bieden voor de landbouw. Draai aan de Waterknop!

Wat is er aan de hand?

In het landelijk gebied moeten oplossingen gevonden worden voor een toekomstbestendige landbouw, het opvangen van de gevolgen van extreem weer, het verbeteren van de water- en bodemkwaliteit en het herstellen van de natuur. Het gaat om grote vraagstukken waar de afgelopen jaren veel over is vergaderd. Het Rijk is met een goede eerste stap gekomen, door een aanpak voor te stellen waarin door veel partners wordt samengewerkt. Daar moeten we zeker mee door, maar het duurt te lang voordat we het praten omzetten in actie. Ondertussen verslechtert de natuur. En de enorme hoosbui zoals we die kennen van Limburg 2021 kan morgen weer vallen of een lange periode van droogte kan ook volgende zomer weer tot grote schade leiden. Dat betekent dat er nu actie nodig is om schade voor boeren en inwoners te beperken.

Wat is er nodig?

Water biedt de kans om op een simpele manier snel toekomstperspectief te geven aan het landelijk gebied. Relatief eenvoudige watermaatregelen zorgen ervoor dat we water beter kunnen vasthouden in tijden van droogte. Denk aan het flexibel omgaan met peilbeheer, het herstellen van beken en het plaatsen van extra stuwen. Zulke maatregelen zorgen er bovendien voor dat de natuur snel kan herstellen. En dat natuurherstel is nodig om door te kunnen met andere ruimtelijke plannen. Water verbindt landbouw en natuur. Wij vragen een nieuw kabinet daarom deze 'waterknop' te benutten. Belangrijk is om hierbij ook de 811 miljoen euro die in het transitiefonds gelabeld is voor beekdalherstel te behouden.

4. Pak watervervuiling bij de bron aan met strengere wet- en regelgeving.

Wat is er aan de hand?

We zuiveren het rioolwater steeds beter. Daar investeren we jaarlijks 640 miljoen euro in. Er komen alleen nog steeds veel te veel schadelijke stoffen in het Nederlandse oppervlaktewater terecht. Denk hierbij aan zeer zorgwekkende stoffen zoals PFAS, maar ook aan medicijnresten, microplastics, gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen. Pas wanneer die stoffen minder of helemaal niet meer in het water komen, kan de waterkwaliteit in Nederland echt verbeteren.

Wat hebben we nodig?

We investeren volop in het zuiveren van water, maar wanneer er schadelijke stoffen in het water terecht blijven komen, zijn die investeringen nooit voldoende. Een bronaanpak vanuit de gedachte 'wat er niet in komt, hoeft er ook niet uit' is daarom iets waar de waterschappen al jaren voor pleiten. De waterschappen willen een strenger stoffenbeleid verankerd zien in wetgeving met als uiterste middel wettelijke verboden op schadelijke stoffen en nutriënten. Zo beschermen we de volksgezondheid.